

Извршена је анализа рукописа превода уџбеника *Математика*, уџбеник за трећи разред основне школе на русинском језику и писму, аутора Бранислава Поповића, Ненада Вуловића, Петра Анокића и Мирјане Кандић, издавача ,Klett, Београд.

Констатује се да је горе наведени уџбеник *Математика*, уџбеник за трећи разред основне школе, превод уџбеника истих аутора, издатог на српском језику и ћириличком писму, издавача Klett, Београд, којег је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Београд одобрило за издавање и употребу.

Уџбеник се састоји од четири дела. Први део обухвата три тематске целине: *Научили смо у другом разреду, Бројеви прве хиљаде и Сабирање и одузимање бројева до 200*. Други део обухвата следеће три тематске целине: *Сабирање и одузимање бројева до 1000, Геометрија – 1. део и Множење и дељење – 1. део*. Трећи део такође обухвата три тематске целине: *Множење и дељење – 2. део, Мерење и мере и Писмено сабирање и одузимање бројева до 1000*. Четврти део обухвата четири тематске целине: *Геометрија – 2. део, Писмено множење и дељење до 1000, Једначине и неједначине и Разломци*.

Анализиран је Стандард 4 – Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.

Показатељ 1 - Уџбеник поштује језичку и правописну норму језика на којем је написан – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири).

Издавачу се скреће пажња на следеће уочене грешке, које се могу лако исправити и које не нарушавају разумљивост градива:

1. део

- на унутрашњој страни корица – недостаје превод упутства за покретање QR кодова;
- страна 2 – у називу уџбеника повећати цртицу (повлаку); уместо речи: **формованє** написати: **оформенє** (2 пута)
- страна 3 – у заглављу реч: **АВТОРА** исправити у: **АВТОРОХ**; у предпоследњој реченици реч: Видавателъней написати великим почетним словом
- страна 6 – сасвим доле реч: успех исправити: успиху

- страна 10 – у 4. задатку између речи: Допиш цо дописати реч: то; у 6. задатку између: 1m уметнути размак: 1 m 35 cm
- страна 12 – у 4. задатку у првом реду испред тачке затворити заграду; под г) иза текста на крају ставити знак тачка зарез(;); под г') иза текста ставити тачку (.)
- страна 14 – у 12. задатку речи: на лiво заменити са: з лiвог боку; речи: на право заменити речима: з правог боку (2 пута)
- страна 18 – у 22. задатку реч: количник исправити: количници; у 24. задатку између речи: брат кед уметнути запету
- страна 24 – у последњој реченици реч: дзешатки заменити са: тисячи (Стотки першей тисячи)
- страна 32 – у 11. задатку изменити део реченице: након речи: правоугелника треба да стоји: число хторе означене зоз стрелку. ; у 12. задатку изменити део реченице, након речи: числох треба да стоји: повяж з помоцу стрелки (даље стоји остало: зоз одвитууюцу смужку...)
- страна 34 – под 1. изравнати тачке под б) и г)
- страна 39 – у 12. задатку реч: дзешатки заменити са: стотки
- страна 43 – у 4. задатку изменити део реченце на крају, након речи: правоугелника треба да стоји: числа хтори означени зоз стрелку. ; у дну странице недостаје QR код
- страна 49 – у 11. задатку речи: на предку спојити: напредку
- страна 50 – у 5. задатку реч: подаровал изменити: подаруе
- страна 52 – предлог: у 2. задатку слова унутар цвелоа заменити у: С Л У Н К О (сунце) јер реч *свемир* не постоји у русинском језику
- страна 54 – у 11. задатку између броја и мере уметнути размак: 1 m 3 dm
- страна 56 – у 4. задатку након текста задатка ставити знак :
- страна 60 – у 7. задатку реч: менша исправити: менше; у 9. задатку реч: блiжеј заменити са: кратше

2. део

- на унутрашњој страни корица – недостаје превод упутства за покретање QR кодова
- страна 2 – у називу уџбеника повећати цртицу (повлаку); уместо речи: **формованє** написати: **оформенє** (2 пута)

- страна 4 – у жутом правоугаонику између речи: кеди прости уметнути реч: два; реч: Видавательней написати великим почетнимк словом
- страна 8 – у 13. задатку реч: слики исправити: сликох; у 14. задатку између речи: кажде окреме уметнути речи: з нїх (кажде з нїх окреме)
- страна 10 – у 5. задатку реч: пейц исправити: пейцох; на крају текста задатка ставити тачку (.); у табели исправити слово у другом реду прве колоне: уместо слова Є треба да стоји слово Е (испадне као решење град Пећ: Печ)
- страна 14 – у 19. задатку на крају текста задатка ставити тачку (.)
- страна 15 – у првом делу у објашњењу наставне јединице иза речи: остало ставити знак ; уместо знака :
- страна 29 – у 11. задатку у броју 1 000 уметнути размак између цифара 1 и 0; у 12. задатку речи: на лїво исправити: з лївог боку, речи: на право исправити: з правог боку
- страна 32 – у првом делу у објашњењу наставне јединице речи: на право исправити: з правог боку
- страна 33 – у 3. задатку речи: на право исправити у: з правог боку
- страна 34 – на сличици горе речи: рисовац и цо написати малим почетним словима; даље о објашњењу исправити реченицу, додати слово: Ниа так рисуеме кружнїцу.
у 2. задатку реч: полупречнїки исправити: полупречнїки
- страна 35 – у 3. задатку између речи: кружнїцох точка уметнути реч: будзе; у 5. задатку између речи: преходзи през избрисати један непотребни размак
- страна 38 – у 2. задатку исправити део реченице, иза речи: мрежу треба да стоји: так же скапчаш по два одвитујуци точки. ; у табели у све три колоне у речи: крочай слово к треба да буде мало почетно; у првој колони доле између речи троугелнїк най уметнути реч: так (троугелнїк так най)
- страна 39 – у табели у 3. реду између речи: тоту линију дописати реч: просту (тоту просту линију)
- страна 40 – у 2. и 3. задатку речи: на право исправити у: з правог боку (2 пута)
- страна 41 – реч: каснуе исправити: хаснуе
- страна 47 – у 1. задатку искосити латинична слова *a* и *b*
- страна 51 – горе иза латиничног слова *d* испред речи: Пать избрисати: 1.
- страна 52 – у 2. и 4. задатку речи: на право исправити: з правог боку (2 пута)
- страна 62 – у 15. задатку између речи: банкноти по уметнути реч: були (банкноти були по)

- страна 64 – у Запаметай!!! доле између речи: факторох олегчаня уметнути реч: то (факторох то олегчаня)
- страна 65, 66, 67 – променити наслов, речи: ЄДНОЦИФРОВОГО ЧИСЛА изменити у: ЄДНОЦИФРОВИХ ЧИСЛОХ
- страна 66 – у 7. задатку исправити реч: уписал/ла
- страна 67 – у 11. задатку иза речце: же избрисати знак : (2 пута)
- страна 69 – у 11. задатку реч: кивию исправити: кивия (2 пута)
- страна 70 – први ред: прву запету након речи: раз избрисати; речи након друге запете по могућности пребацити у нови ред; други ред: прву запету након речи: раз избрисати
- страна 71 – у 8. задатку реч: вщера исправити: вчера (2 пута); у 9. задатку прву реч: числох исправити у: числа (суму числа 345)

3. део

- на унутрашњој страни корица – недостаје превод упутства за покретање QR кодова;
- страна 2 – у називу уџбеника повећати цртицу (повлаку); уместо речи: **формованє** написати: **оформенє** (2 пута)
- страна 3 – у заглављу реч: **АВТОРА** исправити: **АВТОРОХ**; у предпоследњој реченици реч: Видавательней написати великим почетним словом
- страна 6 – сасвим доле реч: успех исправити: успеху; табела је за један ред краћа
- страна 10 – почетак прве реченице изменити, уместо: У цеку дня написати: У єдним дню
- страна 11 – у 7. задатку речи: пред поладњом исправити у: до поладня
- страна 15 – између броја и јединице уметнути размак: 241 kg
- страна 16 - у 5. и 7. задатку изменити део реченице, уместо: у цеку єдного дня написати: у єдним дню, односно У єдним дню
- страна 24 – горе иза речи: дзелїтельом уместо тачке ставити знак ;
- страна 28 – у 14. задатку реч: учествовали у 2. реду задатка исправити: учествовало; реч: школяре у 2. реченици задатка исправити: школярох
- страна 38 – недостаје QR код

- страна 41 – у 3. задатку између речи: дужину медзи уметнути реч: драги (дужину драги медзи)
- страна 42 – у 9. задатку изменити почетак реченице, уместо: У цеку дня пред поладњом написати: У њдним дню до поладња; испод задатка речи: на право исправити у: з правого боку
- страна 43 – доле у Запаметай!!! крај другог реда 0,1 dm по могућности пребацити у нови ред
- страна 44 – реч **Мажа** заменити са: **Килаши**; у истом реду реч: мажох исправити у: килашох
- страна 45 – у 4. задатку в) на крају реченице ставити тачку (.); у 8. задатку реч: яблука исправити: яблукох; реч: кивию исправити: кивия
- страна 46 – у 9. задатку између речи: до ньго избрисати један непотребни размак; сасвим доле реч: Мажа заменити са: Килаши
- страна 49 – у 12. задатку испред знака ? дописати реч: води (675 л води?)
- страна 51 – у 4. задатку са десне стране реч: одходзеш исправити: одходзиш; иза речи: „Складанка” испред знака ? дописати: (Слаґалица); са леве стране иза: Вариц зоз шерцом испред властитог имена ставити знак : (3 пута); Цо робице! исправити у: Цо то робице!; испод у табели поред назива за месеце: април, јуний, септембер, новембер реч: дзень исправити у: дні (поред броја 30)
- страна 55 – доле речи: на лїво исправити: з лївого боку
- страна 56 – горе речи: на лїво исправити: з лївого боку; у 8. задатку између речи: найменшу поверхносц избрисати један непотребни размак
- страна 60 – у 9. задатку реч: преляц исправити: преточиц; реч: преляло исправити: преточело; доле недостају QR кодови
- страна 72 – реч: Подобне исправити: Подобно; између: 13 та уметнути запету (ше находзи 13, та окончуеме)
- страна 76 – у 10. задатку реч: Мажи заменити са: Килаши; исправити крај реченице, иза речи: хтору треба да стоји: указую остатні килаши.

4. део

- на унутрашњој страни корица – недостаје превод упутства за покретање QR кодова
- страна 2 – уместо речи: **формованє** написати: **оформенє** (2 пута)
- страна 7 – у 5. задатку речи: на право исправити: з правого боку

- страна 8 – у 7. задатку речи: на право исправити: з правого боку; реч: жи исправити: чи; у 8. задатку речи: на правим исправити: з правого
- страна 9 – реч: направу исправити: справу; реч: странуу исправити: страну
- страна 10 – у 3. задатку исправити назив правоугаоника: PRST (уместо PRTS); између броја и мере уметнути размак: 9 cm
- страна 24 – реч: ведно заменити са: вкупно (Кельо вкупно похасноване дроту...)
- страна 25 – сасвим доле реч „премесциц” треба да буде под наводницима
- страна 27 – горе реч: квадрацикох исправити: квадрацика
- страна 34 – у 1. задатку речи: на ліво исправити: з лівого боку; речи: на право исправити: з правого боку
- страна 38 – у 13. задатку речи: лїсчочка исправити: лїсточка (2 пута); у 18. задатку реч: ґайби заменити са: ладички
- страна 40 – у 10 задатку реч: годину исправити: годзину
- страна 42 – на крају под в) ставити тачку (.)
- страна 43 – у 9. задатку синтагму: у цеку дня исправити: у єдним дню; синтаґму: у цеку двох дньох исправити: под час тирваня двох дньох; у 10. задатку реч: пекари исправити: пекарні
- страна 44 – горе речи: на место исправити у: на месце; у 16. задатку иза речи: Хтора дописати речи: з нїх
- страна 45 – у 3. задатку речи: ведно плацел заменити са: за нїх заплацел; доле, реч: преводзиме заменити са: претворюєме
- страна 46 – у 9. задатку уместо речи: дзевец треба да стоји број: 9
- страна 47 – горе речи: на место исправити у: на месце (3 пута)
- страна 48 – у 4. задатку реч: дньово заменити са: у єдним дню; сасвим доле речи: на место/На место исправити у: на месце/На месце (6 пута)
- страна 49 – у 10. задатку реч: сайму исправити: сайме
- страна 50 – у 4. задатку реч: сменох исправити: зменох
- страна 51 – горе речи: на место/На место исправити у: на месце/На месце (2 пута)
- страна 57 – у 6. задатку реч: котрого исправити: хторого
- страна 58 – у 10. задатку речи: После пейц исправити: По пейцох; у 11. задатку је уочена вероватна словна грешка којом је обележена непозната (вероватно уместо v треба да стоји x)

- страна 59 – у 1. задатку **в)** треба да буде исписано масним словима (болд)
- страна 62 – горе испод жутог праоугаоника између речи: хторих числа уметнути речи: ше зявюю (у хторих ше зявюю числа)
- страна 63 – у 4. задатку реч: хижу исправити: хижами
- страна 66 – у 1. задатку на крају текста задатка ставити тачку (.)
- страна 67 – сасвим доле реч: запятку исправити: запяту
- страна 68 – у плавом правоугаонику реч: появюе исправити: зявюе
- страна 69 – у табели речи: Не ришене исправити: Не ришеня
- страна 70 – у реченици: Кед Ката засадзела 5 квеца, вец их ест ведно було... исправити део реченице на следећи начин: ... вец би их ведно було... ; у 1. задатку реч: числа исправити у: з числох; иза бројева испред речи: ришеня уметнути реч: представяю
- страна 72 – у 2. задатку реч: неєдначини исправити: неєдначину
- страна 73 – у задатку поред слике реч: кили заменити са: килограмами; реч: килограми заменити са: кили; број и меру раставити: 44 kg
- страна 76 – у 8. и 9. задатку изравнати: б) и испод Одвит:
- страна 79 – исправити реченицу на следећи начин: Понеже Янко чоколаду плацел з двома такима часцами, вон вец дал $42 \cdot 2 = 84$ динари.
- страна 83 – горе речи: на право исправити: з правого боку; у 1. задатку исправити крај реченице иза речи: так же: зоз розличнима фарбами офарбиш часци целосцох.
- страна 84 – у 1. задатку реч: розламками заменити са: менователями
- страна 86 – недостаје QR код

Показатељ 2 - Дужина и конструкција речи одговарају узрасту ученика – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Реченична конструкција је правилна и јасна, усаглашена са узрастом ученика, што доприноси да градиво буде разумљиво.

Показатељ 3 – Текст је језички и стилски уједначен – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Употребљен је научни стил, а у складу са градивом и стручна терминологија. Стил је прецизан, без фигуративности или неразумљивих елемената.

Показатељ 4 - Страни изрази се користе само када је то неопходно - задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Страни изрази су употребљени искључиво због специфичности градива. За њих су дата одговарајућа објашњења, формулисана једноставним речником.

Показатељ 5 – Језик којим је уџбеник написан доприноси лакшем разумевању градива – задовољен је у потпуности и оцењен је оценом 4 (четири). Кохерентност језика је на одговарајућем нивоу. Идеје су правилно повезане, што доприноси

лакшем разумевању градива. Језик уџбеника је јасан, прецизан и доприноси олакшавању процеса учења.

На основу претходно изложеног, закључује се да је испуњен Стандард 4 - Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.